

Sygn. akt I ACa 981/18

POSTANOWIENIE

Dnia 22 marca 2019r.

Sąd Apelacyjny w Katowicach I Wydział Cywilny

w składzie następującym:

Przewodniczący: SSA Ewa Tkocz

Sędziowie: SA Elżbieta Karpeta

SA Joanna Naczyńska (spr.)

po rozpoznaniu w dniu 22 marca 2019r. w Katowicach

na posiedzeniu niejawnym

skargi M. C. (1) o wznowienie postępowania

w sprawie z powództwa A. C. przeciwko M. C. (1) o rozwód, zakończonej prawomocnym wyrokiem Sądu Apelacyjnego w Katowicach z 26 marca 2015r., sygn. I ACa 1038/14,

postanawia:

odrzuć skargę.

SSA Joanna Naczyńska SSA Ewa Tkocz SSA Elżbieta Karpeta

Sygn. akt I ACa 981/18

UZASADNIENIE

Pozwany M. C. (1) domagał się wznowienia postępowania w sprawie o rozwód zakończonego prawomocnym wyrokiem Sądu Apelacyjnego w Katowicach z 26 marca 2015r. i zmiany tego wyroku oraz wyroku Sądu Okręgowego w Bielsku Białej z 18 września 2014r. przez orzeczenie rozwodu z winy obu stron (w miejsce orzeczenia rozwodu z winy pozwanego) oraz przez umorzenie postępowania w przedmiocie władzy rodzicielskiej nad córką stron M. C. (2), urodzoną (...), która to władza w późniejszym orzeczeniu została jemu powierzona, jak i umorzenia postępowania w przedmiocie alimentów na rzecz małoletniej córki, które także zostały zasądzone w późniejszym orzeczeniu Sądu Rejonowego w Bielsku-Białej, a także zniesienia kosztów procesu rozwodowego, a alternatywnie domagał się zmiany wyroku Sądu Apelacyjnego przez uchYLENIE wyroku Sądu Okręgowego i przekazanie sprawy Sądowi Okręgowemu do ponownego rozpoznania. Nadto, wniósł o zasądzenie kosztów postępowania skargowego.

Jako podstawę wznowienia pozwany wskazał wykrycie nowych dowodów, które mogły mieć wpływ na wynik sprawy, a których nie mógł wcześniej powołać, a mianowicie:

- dokumentów złożonych przez powódkę na rozprawie w dniu 26 lipca 2018r. przed Sądem Rejonowym w Bielsku-Białej w sprawie I C 1061/17 wykazujących trwający od lat alkoholizm powódki i jej uzależnienie od leków psychotropowych, a w szczególności skierowania do Szpitala (...) z 19 lipca 2018r. i karty wypisowej z Wojewódzkiego Szpitala (...) w A. z 19 lipca 2018r., potwierdzających słuszność twierdzeń pozwanego o trwającym od lat uzależnieniu powódki, co było powodem nieporozumień małżeńskich i rozpadu małżeństwa stron;

- postanowienia Sądu Rejonowego w Bielsku-Białej z 18 lutego 2018r., IV Nsm 684/17, zmieniającego wyrok rozwodowy przez powierzenie władzy rodzicielskiej nad małoletnią córką M. wyłącznie pozwanemu; które to orzeczenia wykazuje, że sąd rozwodowy bezpodstawnie oddalił wnioski pozwanego o poddanie rodziny stron badaniu psychologicznemu, które wykazałoby brak predyspozycji opiekuńczo-wychowawczych powódki;
- materiału dowodowego zgromadzonego przez Sąd Rejonowy w Bielsku Białej w sprawie IV Rc 64/17 o uchylenie obowiązku alimentacyjnego pozwanego względem małoletniej córki, w szczególności zeznań powódki co do statusu materialnego powódki i jej nastawienia do potrzeb córki dla wykazania słuszności podnoszonego przez pozwanego w sprawie o rozwód zarzutu braku predyspozycji opiekuńczo-wychowawczych powódki, nieprawdziwości twierdzeń powódki co do braku zabezpieczenia materialnego w sytuacji, gdy przygotowując się do rozwodu ograbiła pozwanego i dzieci z zasobów pieniężnych odłożonych na „czarną godzinę” w kwocie ok. 600.000zł, za co została prawomocnie skazana w czerwcu 2017r.;
- z akt Prokuratury Rejonowej Bielsko-Biała Północ o sygn. 1Ds 225/18 dotyczącej sprawy o zranienie nożem małoletniej córki stron przez powódkę w trakcie awantury wywołanej przez powódkę w domu jej matki w styczniu 2018r. i złożonych tam – pod nieobecność stron – zeznań córki stron co do zachowania się powódki w latach 2012/2013 przez wszczęciem sprawy o rozwód, w tym spożywania przez powódkę, w ukryciu przed pozwanym, alkoholu w trakcie pobytów wakacyjnych i w życiu codziennym, a to dla wykazania braku kwalifikacji rodzicielskich powódki;
- z akt Sądu Rejonowego w Bielsku-Białej III K 1002/14, w tym wyroku Sądu Rejonowego w Bielsku Białej z 19 października 2017r. i utrzymującego go w mocy wyroku Sądu Okręgowego w Bielsku-Białej z 28 lutego 2018r., VII K 58/18, mocą których pozwany został uniewinniony od zarzutów stawianych mu przez powódkę – przywłaszczenia mienia i waluty (dolarów) na szkodę powódki;
- z wyroku Sądu Okręgowego w Bielsku-Białej wydanego w sprawie III K 60/15 skazującego prawomocnie powódkę za przywłaszczenie ok. 600.000zł na szkodę pozwanego w trakcie trwania małżeństwa dla wykazania słuszności zarzutu pozwanego, podnoszonego w sprawie o rozwód, że powódka chciała doprowadzić pozwanego do bankructwa, po swym odejściu;
- z akt postępowania karnego toczącego się przeciwko powódce w Prokuraturze Rejonowej w Oświęcimiu lub Komendzie Powiatowej Policji w Oświęcimiu (Komisariat Policji w Kętach) w sprawie spowodowania przez powódkę wypadku w dniu 26 maja 2018r., w stanie nietrzeźwym (2,5‰) i jej próby ucieczki z miejsca wypadku, do czego nie doszło wskutek zatrzymania obywatelskiego powódki przez świadków wypadku, a to dla wykazania wieloletniego uzależnienia powódki od alkoholu i środków psychotropowych, który to nałóg był rzeczywistym i prawdziwym powodem nieporozumień małżeńskich, a nie ich skutkiem.

W uzasadnieniu skargi pozwany wywodził, że w sprawie rozwodowej błędnie nie przypisano powódce winy rozkładu pożycia małżeńskiego. Akcentował, że przywołane w skardze dowody wykazują, że zgłoszony przez niego w sprawie o rozwód wniosek dowodowy o przeprowadzenie badania psychologicznego i psychiatrycznego stron oraz małoletniej przez biegłych Rodzinnego Ośrodka Diagnostyczno-Konsultacyjnego był zasadny, a wnioski opinii tych biegłych wykazałyby jego tezy, że powódka nie posiadała predyspozycji opiekuńczo-wychowawczych i, że przyczyną rozwodu było uzależnienie powódki od alkoholu i środków psychotropowych. Zarzucił wadliwość przyjęcia przez Sąd Apelacyjny przy ferowaniu wyroku rozwodowego:

- że brak było podstaw do dopuszczenia dowodu z opinii biegłego psychiatry w celu ustalenia stanu zdrowia powódki, na tej podstawie, że wykazane zostało w sprawie o rozwód, iż powódka nie radziła sobie psychicznie z zaistniałą sytuacją (relacjami pozwanego z osobą zatrudnioną przez strony w charakterze opiekunki do dziecka i gosposi), zgłosiła się nawet do Podbeskidzkiego Ośrodka Interwencji Kryzysowej, a od października 2012r. podjęła leczenie psychiatryczne w związku z rozpoznaniem u niej zaburzeń adaptacyjnych o mieszanej symptomatologii lękowo-depresyjnej występującej w związku przyczynowym z trudnościami małżeńskimi oraz przyjęcia, że o ile

biegły stwierdziłby u powódki chorobę psychiczną, w żadnym wypadku nie powodowałyby to przypisania jej winy w doprowadzeniu do rozpadu pożycia stron, wręcz przeciwnie;

- że nieuprawniony był wniosek pozwanego o dopuszczenie dowodu z opinii Rodzinnego Ośrodka Diagnostyczno-Konsultacyjnego, zgłoszony po pierwsze nie dla ustalenia czy orzeczenie rozwodu będzie sprzeczne z dobrem dziecka, tylko na okoliczność sprawowania naprzemiennej opieki, co nie mogło być orzeczone, a po wtóre nie było takiej konieczności jeśli chodzi o dobro małoletniej córki stron;

- że nie zostały potwierdzone zarzuty pozwanego co do rzekomego alkoholizmu powódki, w szczególności żaden ze świadków nie zeznał, by powódka była widywana pod wpływem alkoholu, a twierdzenia pozwanego o nadużywaniu przez powódkę alkoholu, w tym piciu alkoholu w ukryciu były niewiarygodne i podniesione na potrzeby procesu.

Podniósł, że po orzeczeniu rozwodu małoletnia córka stron M. zamieszkała z powódką, jednakże w niedługim czasie po tym zaczęła się zwracać do pozwanego o pomoc w związku z nietrzeźwością powódki i prowadzeniem przez powódkę samochodu pod wpływem alkoholu oraz w związku z wszczynaniem przez powódkę awantur ze swoją matką A. Ż., a także z małoletnią córką stron, do tego stopnia, że konieczne były interwencje Policji, która odwoziła powódkę do izby wytrzeźwień. Oświadczył, że skutkiem tej sytuacji córka przeprowadziła się do niego w maju 2017r. Oświadczył, że żadna ze stron po uprawomocnieniu się rozwodu nie zawarła nowego w związku małżeńskiego, w związku z czym skarga o wznowienie postępowania w sprawie o rozwód jest dopuszczalna.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Pierwotnie w judykaturze i doktrynie przyjmowano zasadę integralności wyroku rozwodowego, obejmującą wszystkie nierozłączne części tego wyroku, a więc nie tylko orzeczenie rozwodu, ale także kwestie związane z władzą rodzicielską, kontaktami rodziców z dziećmi oraz kosztami utrzymania i wychowania dzieci. Współcześnie doszło jednak do ewolucji zapatrywań na zagadnienie integralności wyroku rozwodowego (por. postanowienie SN z dnia 25 marca 1999 r., III CKN 124/99, OSNC 1999, nr 10, poz. 182; wyrok SN z dnia 26 listopada 1999 r., III CKN 468/98, OSP 2000, z. 7–8, poz. 117; wyrok SN z dnia 25 kwietnia 2003 r., IV CKN 94/01, LEX nr 80244; uchwałę SN z dnia 28 października 2004 r., III CZP 56/04, OSNC 2005, nr 10, poz. 170; zob. także D. Zawistowski, komentarz do art. 400 k.p.c. (w:) H. Dolecki, T. Wiśniewski (red.), Kodeks postępowania cywilnego. Komentarz, t. II. Artykuły 367–505³⁷, Warszawa 2013, uw. 4, s. 289). Skłania to do wniosku, że odrębnie należy zbadać kwestię dopuszczalności skargi o wznowienie w zakresie zawartych w wyroku rozwodowym poszczególnych rozstrzygnięć.

Powód skierował skargę przeciwko zawartemu w wyroku rozwodowym rozstrzygnięciu o winie rozkładu pożycia małżeńskiego i przeciwko rozstrzygnięciu w przedmiocie władzy rodzicielskiej nad małoletnią córką stron M. C. (2) i przeciwko rozstrzygnięciu w przedmiocie alimentacji małoletniej. Skarga ta w tej drugiej części była niedopuszczalna. Stosownie do regulacji art. 577 k.p.c. zawarte w wyroku rozwodowym rozstrzygnięcie w przedmiocie władzy rodzicielskiej nad małoletnim dzieckiem stron może być w każdym czasie zmienione. Co do zasady zapada ono w postępowaniu nieprocesowym. Normujący to postępowanie art. 524 §1 k.p.c. stanowi, że wznowienie postępowania nie jest dopuszczalne, jeżeli postanowienie kończące postępowanie może być zmienione lub uchylone. Z tej też przyczyny Sąd Apelacyjny - w oparciu o art. 410§1 k.p.c. – odrzucił, jako niedopuszczalną skargę w części odnoszącej się do zawartego w wyroku rozwodowym rozstrzygnięcia w przedmiocie władzy rodzicielskiej, zauważając także, że skoro skutek jaki pozwany chciał osiągnąć w drodze wznowienia postępowania w tej materii został już osiągnięty w innych postępowaniach, to skarga w tej części była także bezprzedmiotowa.

W części odnoszącej się do zawartego w wyroku rozwodowego rozstrzygnięcia o winie rozkładu pożycia małżeńskiego skarga także podlegała odrzuceniu. Art. 410 §1 k.p.c. stanowi, że bowiem, że sąd odrzuca nie tylko skargę niedopuszczalną, ale także skargę nieopartą na ustawowej podstawie. Podstawy swej skargi pozwany upatrywał w regulacji art. 403§2 k.p.c., który stanowi, że można żądać wznowienia postępowania w razie późniejszego wykrycia prawomocnego wyroku, dotyczącego tego samego stosunku prawnego, albo wykrycia takich okoliczności faktycznych lub środków dowodowych, które mogłyby mieć wpływ na wynik sprawy, a z których strona nie mogła skorzystać

w poprzednim postępowaniu. Omawiana podstawa jest spełniona tylko wtedy, gdy wykryty prawomocny wyrok, względnie postanowienie były już prawomocne, zanim zapadł wyrok w postępowaniu, którego wznowienia się żąda. Żadne z przywołanych przez skarżącego w postawie wznowienia orzeczeń kryterium tego nie spełnia. Nie mogą zaś wzruszyć rozstrzygnięcia wyroku rozwodowego wydane po uprawomocnieniu się tego wyroku, tj. po 26 marca 2015r. orzeczenia, w szczególności dotyczących władzy rodzicielskiej nad małoletnią córką stron.

Te same uwagi odnieść należy do środków dowodowych. Podstawę wznowienia postępowania dowodowego mogłyby stanowić jedynie takie środki dowodowe, które już istniały w dacie wydania wyroku rozwodowego i o których pozwany nie wiedział. Kryterium tego nie spełnia skierowanie powódki do Szpitala (...) z 19 lipca 2018r. i karta wypisowa z Wojewódzkiego Szpitala (...) w A. z 19 lipca 2018r., nawet jeśli ujęto w niej dane medyczne sprzed jej wydania. Kryterium istnienia w trakcie sprawy o rozwód nie spełniają też przywołane w skardze orzeczenia: postanowienie Sądu Rejonowego w Bielsku-Białej z 18 lutego 2018r. IV Nsm 684/17; wyrok Sądu Rejonowego w Bielsku-Białej z 19 października 2017r., w sprawie III K 1002/14 i utrzymujący go w mocy wyrok Sądu Okręgowego w Bielsku-Białej z 28 lutego 2018r. w sprawie VII K 58/18, jak też wyrok Sądu Okręgowego w Bielsku-Białej w sprawie III K 60/15. Sąd nie mógł wznowić postępowania rozwodowego w celu przesłuchania córki stron, ponieważ zgodnie z art. 430 k.p.c. małoletni zstępni stron, którzy nie ukończyli lat 17 nie mogą być przesłuchiwani w sprawie o rozwód w charakterze świadków (córka stron w dacie wydania wyroku rozwodowego liczyła 11 lat). Wreszcie podstawy wznowienia nie mogą stanowić zdarzenia zaistniałe po wydaniu wyroku, takie jak awantury i interwencje Policji, fakt zranienia nożem, czy spowodowanie wypadku. Z tych to też przyczyn, Sąd Apelacyjny - w oparciu o art. 410§1 k.p.c. - odrzucił skargę o wznowienie postępowania w części skierowanej przeciwko zawartemu w wyroku rozwodowym rozstrzygnięciu o winie rozkładu pożycia małżeńskiego stron i przeciwko rozstrzygnięciu w przedmiocie alimentacji małoletniej córki stron, jako nieopartą o którejkolwiek z prawem przewidzianych podstaw wznowienia, zauważając nadto, że skoro skutek jaki pozwany chciał osiągnąć w drodze wznowienia postępowania w zakresie alimentacji małoletniej został już osiągnięty w innym postępowaniu, to skarga w tej części była także bezprzedmiotowa

SSA Joanna Naczyńska SSA Ewa Tkocz SSA Elżbieta Karpeta